

NILSIÄN TAHKOVUORESTA MONIPUOLINEN MATKAILUKESKUS

Kalevi Antikainen

Tahkovuoren alueen matkailun kehittämisestä tehtiin kuusikymmentäluvun syrjäiselle ja taantuvale Nilsin kunnalle hengissä pysymisen väline. Kunnanisien 1960-luvun rohkeat päätökset matkailuun panostamisesta ovat poikineet viiden vuosikymmenen aikana kasvua ja menestystä Nilsille ja sen naapurikunnille. Tuskinpa kukaan arvasi menestyksen suuruutta ja merkitystä koko seutukunnalle. Menestyksellä on tietysti ollut hintansa. Se on tullut myös menetyksen, konkurssien ja joskus tuskien kautta – niin kuin melkein kaikissa muissakin matkailukeskuksissa. Esimerkiksi kunnan panosten myötävaikutuksella perustettu Tahkovuoren ensimmäinen rinnehihtokeskus ja ensimmäinen hotelli ovat molemmat konkurssien jälkeen purettu, mutta suunta oli oikea.

Myöhemminkin Nilsin kunta on luonut mahdollisuuksia matkailuyritysten kehitymiselle kaavoittamalla kasvutilaa matkailuyrityksille, avustamalla maanhankinnassa, liitämällä matkailualueen kunnan vesihuoltoverkkoon, toteuttamalla alueen latu- ja kelkkareittiverkoston sekä laiva- ja veneilyväylän. Nilsistä Tahkovuorineen on kehitetty Koillis-Savon veturi.

Omalta osaltani sain olla mukana Tahkovuoren matkailukeskuksen alkutaipaleen kehittämisessä ja vauhdissa Kalevi Keihäsen ja Urpo Lahtisen aikana. Olihan Keihäsen helikoptereineen, chinchilla-turk-

Panostus golfiin ratkaisi kerralla kesän ongelmat ja käynnisti valtavan rakennusbuumin (Kuva Markku Rimpiläsen ja Jukka Pelkosen kirjasta Tahkon aika, Iisalmi 2007)

Kalevi Antikainen

Itä-Hämeen Liitto, yhteistyöasiamies 2001-02

Hartolan kunta, elinkeinoasiamies 1999-2001

Imatran kaupunki, matkailuasiamies 1976-99

Tahkovuori Oy, toimitusjohtaja 1971-76

keineen ja esiintymistapoineen vakavahenkisessä kórttipitájässä jo náhtávvyys itsekin. Suurempi merkitys Tahkon kehitykselle oli herrasmiesmäinen Urpo Lahtinen suurine lehtitaloineen ja visioineen, ja oman glooriansa Tahkon atmosfääriin loivat Jörn Donner ja Armi Ratia. Tiettyä väriä seudulle toivat myös Keihäsen ja Lahtisen ympärillä pyörineet missit ja muut julkikkiset. Näiden kuuluisuuksien myötä Tahkovuori tuli tunnetuksi valtakunnallisena matkailukeskuksena mutta suurin kasvu tapahtui Erkki Pentin työn ansiosta.

Nilsiän Tahkovuoren matkailun alkutaival

Vuonna 1967 Nilsiän kunta, paikalliset yritykset ja yksityishenkilöt perustivat Nilsiän Matkailu Oy:n. Yhtiö rakensi Tahkomäen paloaukealle laskettelukeskuksen, jonka nimeksi otettiin Tahkovuori. Lisäksi lomakylän rakentamista varten kunta osti Sieraniemestä maata kuutisenkymmentä hehtaaria.

Nilsiän Matkailu ja Pohjois-Savon Matkailu fuusioituivat parin vuoden päästä Lomasavoksi. Yhtiön toimitusjohtajaksi tuli metsänhoitaja Pekka Reinikka ja samalla ryhdyttiin rakentamaan hotellia Sieraniemeen. Kohta hotellin valmistuttua se ja rin-

teet siirtyivät Rantasipi-ketjun omistukseen.

Vuonna 1970 Lomasavon toimitusjohtaja Pekka Reinikka perusti Jörn Donnerin kanssa Tahkovuori Oy:n ja siirtyi yhtiön toimitusjohtajaksi. Noin neljän kilometrin päähän Lomasavon rinteistä uusi yhtiö alkoi rakentaa Tahkon rinteitä. Jörn Donnerin tuttavapiiristä Kalevi Keihänen, Urpo Lahtinen, Armi Ratia ym. tulivat yhtiön osakkaiksi vuonna 1971, ja sen jälkeen rakennettiin Hotelli Ukkotahko.

Tahkovuori Oy:n toimitusjohtajana toimi Kalevi Antikainen vuosina 1972-76. Hotelli Ukkotahko nimettiin vuonna 1972 Hotelli Tahkovuoreksi ja samaan aikaan käynnistettiin hotellilaajennus, joka valmistui seuraavaksi hiihtokaudeksi. Tämän jälkeen aloitettiin mökkikyläalueen kaavoitustoimet. Yhtiön toimitusjohtajan paikka oli tuulinen. Alusta alkaen johtajat Tahkovuorella vaihtuivat muutaman vuoden välein.

Keihäsmatkojen konkurssin jälkeen 1974 Urpo Lahtisesta tuli Tahkovuoren suurin omistaja. Lehtimiehet Oy osti Tahkovuori Oy:n kaikki osakkeet vuonna 1978. Lauri Kostiainen ja Veikko Järvelä ostivat Rantalomalta Rantasipi Tahkovuoren. Hotelli nimettiin Hotelli Nipaseksi ja hiihtokeskus NipasSportiksi.

Vuonna 1980 alkoi Tahkovuoren mökkikylän rakentaminen, ja vuonna 1982 yhtiö osti Nilsiän kunnalta seitsemän hehtaaria maata sen laajentamista varten. Lumitilanteen varmistamiseksi vuonna 1983 hankittiin ensimmäiset lumitykit ja Kilparinteelle rakennettiin hiihtohissi.

Vuonna 1989 Urpo Lahtinen myi hotellin Palokari-yhtiöille ja rinteet SVUL:n Tahkon Rinteet Oy:lle. Uusi rinnealue ja tuolihiissi otettiin käyttöön, Länsirinteet ja rinneravintola Lännenlokari avattiin, ja Liinamaat perustivat Pehkubaarin.

Kun Nilsiän kunta vuonna 1987 päätti liittää Tahkovuoren alueen kunnan vesijohto- ja viemäriverkoon, se loi koko matkailualueen pienille ja suurille yrityksille edellytyksiä kehittää aluetta entistä laajemmaksi ja monipuolisemmaksi. Toimenpiteiden seurauksena mm. Honkarakenne ja Huoneistokeskus aloittivat loma-asuntojen rakentamisen.

Yksityinen Hotelli Ukkotahko avattiin vuonna 1990. Seuravana vuonna uusittu Hotelli Tahko valmistui, Hotelli Nipanen meni konkurssiin ja kohta myös Palokari-yhtiöt kaatuivat konkurssiin. Rinneyhtiö joutui rahoittajien käsiin. NipasSportin hissit myytiin Tahkonrinteille ja toiminta loppui.

Erkki Pentin aika

Vuonna 1994 Erkki Pentin ja Jarmo Jaakkolan omistama Tahko-Chalet vuokrasi Hotelli Tahkon ja osti Ukkotahkon. Erkki Pentin vedolla ja kunnan myötävaikutuksella Tahkovuorella alettiin panostaa myös kesämatkailuun. Nilsin kunta osti 1997 golfkentälle maat, ja Erkki Pentin Tahko Golf Oy rakensi golfkentän, joka valmistui 18-reikäisenä vuonna 2000. Samoihin aikoihin Pentti rakennutti ratsastuskeskus Tahko Areenan ja osti Hotelli Tahkon.

Vuonna 2002 Hotelli Tahkon vanha päärakennus purettiin ja sen paikalle rakennettiin ravintolakokonaisuus Piazza. Vuonna 2004 Erkki Pentti vuokrasi Hotelli Tahkon Osuuskauppa PeeÄssälle, joka osti hotellin parin vuoden päästä. Tahkon toinen golfkenttä ja Golden Resort -matkailualue avattiin vuonna 2008.

Tahko Spa avattiin vuonna 2005, ja seuraavana vuonna ensimmäinen Spa Suites valmistui. Ilkka Suutarinen osti rinneyhtiön. Vuonna 2007 avattiin uusi liikekeskus Tahkon Tähti, Tahkon toinen tuolihissi ja Hotelli Nipastahko purettiin.

Suomen seitsemänneksi suurin

Tahkon alueen rekisteröity majoitusmäärä on hieman alle 150.000 majoitusvuorokautta ja keskusvaraamoiden kautta tehdyt lomamökkivaraukset ovat noin 290.000 majoitusvuorokautta, joista viidesosa on ulkomaalaisia. Näistä suurin osa on venäläisiä. Noin 100.000 majoitusvuorokautta muodostuu omissa mökeissään yöpyvistä matkailijoista. Päiväkävijöiden määrä on noin 500.000 kävijää. Koko Pohjois-Savon majoitusvuorokausista Tahkon osuus on nykyisin noin kolmasosa.

Talvimatkailun rekisteröidyissä yöpymisissä Tahkon edellä ovat Levi ja Ylläs, ja jäljessä ovat mm. Saariselkä, Ukkohalla-Paljakka ja Pyhä-Luosto. Keskusvaraamojen kautta tehdyt lomamökkivaraukset mukaan lukien Tahko oli vuonna 2009 Levin, Vuokatin, Rukan, Ylläksen ja Saariselän jäljessä ja Pyhä-Luoston sekä Iso-Syötteen edellä.

Nilsin matkailukaupunki vuonna 2010

Nilsin kunnan panostukset matkailun käynnistymiseen ja erityisesti läpivuotisen matkailun kehittämiseen ja kasvuun Tahkon alueella ovat Koillis-Savon väestötappioalueella turvanneet erityisesti matkailualan, kaupan ja palveluelinkeinojen kasvua sekä kunnan elinvoimaisuutta. Viime vuosina Nilsin väkiluku on jopa kasvanut. Vakavahenkisistä maalaiskunnasta on kehitetty nykyaikainen palveluelinkeinokaupunki, jossa palvelutyöpaikkojen osuus lähentelee 70 %, maataloustyöpaikkojen osuus on noin 20 % ja jalostuksen osuus noin 10 %.

Olen tiiviisti seurannut Tahkovuoren matkailukeskuksen kehitystä neljän vuosikymmenen aikana. Voin todeta, että Nilsin kunnanisät ovat omalla rohkealla toiminnallaan käynnistäneet Tahkovuoren matkailualueen syntymisen ja kehittäneet sitä yhdessä suurten ja pienten yritysten kanssa. Tässä työssä on otettu huomioon niin suurempien kuin pienyritystenkin tarpeet. Näin he ovat omalta osaltaan luoneet kasvu- ja kehitysalustan yrityksille ja turvanneet kunnan olemassaolon monipuolisena ja elinvoimaisena Koillis-Savon keskuksena. Tuntemistani paikkakunnista mm. Kittilässä ja Ähtärissä on kunnanjohtoon aktiivinen toiminta, panostaminen ja riskinsietokyky käynnistänyt matkailutoiminnan ja luonut pohjan, jolta yritykset ovat menestyksellisesti jatkaneet.

Tässä kirjoituksessa on keskitytty Tahkovuoren veturiyritysten kehityksen kuvaamiseen. Nilsin neljästä sadasta yrityksestä matkailualalla päätömmisesti toimivien suurten yritysten lisäksi noin parisataa pienempää yritystä saa pääosan tuloistaan matkailusta ja muut parisataa yritystä osan tuloistaan suoraan tai epäsuoraan matkailusta. Hyvinä esimerkkeinä keskikokoisista matkailupalveluyrityksistä ovat Liinamaan ja Jukka Savolaisen yritykset.

Tahkovuoren viiden vuosikymmenen tarina on varmaan yksi värikkäimpiä kehityshistorioita – jopa muutenkin värikkäällä matkailualalla.